

KERESZTÉNY KIS KÖNYVTÁR

Dr. HUSZÁR ELEMÉR

HÁZASSÁGI KIS KÁTÉ

BUDAPEST

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

HÁZASSÁGI KIS KÁTÉ

SZERKESZTETTE

Dr. HUSZÁR ELEMÉR

SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST, 1929.

Nihil obstat.

Dr. Nicolaus Tötlössy
censor diocesanus.

Nr. 3682.

Imprimatur.

Strigonii, die 9. Octobris 1929.

Dr. Julius Machovich
vic. gen.

Kiadja a Szent István-Társulat.
Stephaneum nyomda és könyvkiadó r. t. Budapest.
Nyomdaigazgató : Kohl Ferenc.

BEVEZETÉS.

1. Ki rendelte a házasságot?

A házasságot — a férfi és a nő teljes életközösséget megállapító összeköttetését maga Isten rendelte, Krisztus pedig szentséggé tette.

2. Mi által jön létre a házasság?

A házasság a felek kölcsönös akaratkijelentése, szerződése által jön létre.

3. Elválasztható-e a keresztény házasságban szentség és szerződés?

Nem. *Keresztények közt érvényes házassági szerződés nem állhat fenn anélkül, hogy egyúttal szentség volna.* Ennélfogva, ha bebizonyítható, hogy az egyik fél szándékában a szentséget kifejezetten kizárta, a házasság érvénytelen.

4. Mi a házasság?

A házasság egy férfi és egy nő közt az egész életre szóló felbonthatatlan szövetség, melynek első célja a gyermeknemzés és nevelés, második célja az egymásnak nyújtandó kölcsönös segítség.

5. Melyek a házasság lényeges tulajdonságai?

Az egység és felbonthatatlanság.

6. Mi szabályozza a házasságot?

A keresztények házasságát nemcsak az isteni jog, hanem az egyházi jog is szabályozza, fenntartatván a házasság polgári következményeire vonatkozólag az államhatalom illetékessége; a nem-keresztények házasságát a természetjogon kívül az állami jog szabályozza.

7. Mi az eljegyzés?

Az eljegyzés házasságkötésre irányuló kölcsönös kötelező ígélet.

8. Mi szükséges az eljegyzés érvényességéhez?

Az eljegyzés érvényességéhez szükséges, hogy a felek és vagy a plébános, vagy a püspök, vagy legalább két tanu által aláírva írásban köttessék.

9. Származik-e az eljegyzésből a házassági ígélet teljesítése iránt kereseti jog?

Nem. A házassági ígéletből, habár érvényes, és annak teljesítése alól mentesítő ok nem forog fenn, a házasságkötéshez kereseti jog nem származik.

A házasságkötés előzményei.

10. Hol kell a jegyeseknek jelentkezniök?

Lakóhelyük plébániáján.

11. Mely iratokat kell magukkal vinniök?

1. A keresztlevelüket. Nem születési bizonyítványt a polgári anyakönyvi hivataltól, hanem

keresztlevelet a keresztelési hely plébánosától. 2. Kiskorúnak szülői beleegyezést. 3. Özvegynek az elhunyt házastárs halotttleveletét. 4. Vegyes vallású jegyeseknek a polgármesteri hivatalban aláírt nyilatkozatukat, mely szerint megegyeztek arra nézve, hogy születendő gyermekeik valamennyien a katolikus vallást kövessék.

12. Mit kell a plébánosnak a jegyesektől megkérdeznie?

1. Vajjon szabad akaratból akarnak-e házasságot kötni? 2. Nincs-e köztük valami akadály? 3. Nem ígért-e valamelyik másnak házasságot? 4. Szülői beleegyezéssel kötik-e a házasságot. 5. A keresztény tanításban eléggé járatosak-e?

13. Mi a teendő, ha a vizsgálatnál valamelyik félnek a hit elemeiben való járattansága derül ki?

Házasságkötés előtt megfelelő hitoktatásban részesítendő.

14. Mire kell a plébánosnak a jegyeseket kioktatnia?

A házasság szentségére, a házasok egymás iránti s a szülőknek a gyermek iránti kötelességére, s a házasságkötés előtt végzendő szent gyónás és áldozás kötelességére.

15. Mi a teendő, ha a jegyesvizsgálatnál kiderül, hogy a felek közt akadály forog fenn?

Ha az akadály felmentéssel elhárítható, a plébános felmentésért fog folyamodni; ha azonban oly akadály forog fenn, mely alól felmentés

nem nyerhető, akkor vissza kell lépniök a házasságtól.

- 16. Mi a teendő, ha a jegyesvizsgálatnál kiderül, hogy az egyik fél elvált, de házassága egyháziilag nem volt érvényes?*

Ha egyháziilag egyáltalán nem is volt megkötve, akkor az illető félnek erre vonatkozó esküvel erősített nyilatkozata alapján az érvénytelenséget maga a plébános megállapíthatja ; ha más okból látszik érvénytelennek, akkor kioktatja a felet, hogy a köteléki pert megindítsa.

- 17. Hol kell a jegyeseket kihirdetni?*

Lakóhelyük plébániáján. Ha különböző helyen laknak, mindkét fél plébániáján.

- 18. Mikor?*

Három egymásután következő vasárnapon vagy parancsolt ünnepen misék közt, vagy a délutáni ájtatosságokon.

- 19. Mi a célja a hirdetésnek?*

Az, hogyha valakinek valamely akadályról tudomása van, azt a plébánosnak bejelentse, nehogy a házasság érvénytelenül kötressék.

- 20. Köteles-e az, aki valamely akadályt tud, azt a plébánosnak bejelenteni?*

Igen és pedig bűn terhe alatt.

21. Lehet-e a hirdetés alól felmentést kapni?

Indokolt esetben igen. Ilyen ok : ha a házasság hirdetése esetén annak rosszakarató megakadályozásától lehet tartani; ha a menyasszony áldott állapotban van ; ha halálveszedelemben kötendő házasságról vagy vadházasság törvényesítéséről van szó; ha a polgári házasság napja már meg van állapítva s el nem halasztható : ily esetben két hirdetés alól maga a plébános, mindhárom hirdetés alól azonban csak a püspök adhat felmentést.

22. Jár-e a felmentésért valami díj?

Irodai költség címén megállapított összeg ; szegényeknek azonban azt is el kell engedni.

23. Mikor lehet esküdni?

Az utolsó hirdetéstől számított három nap elteltével, hacsak észszerű ok másképp nem kívánja.

24. Mi szükséges, ha nem lakóhelyükön akarnak esküdni?

A lakóhely plébánosának elbocsátó levele ; aki-
nek sehol sincs állandó lakóhelye, annak az esketéshez a plébánosnak püspöki engedélyt kell kérnie.

A házassági akadályok.

25. Mit nevezünk bontó akadállynak?

Azt az akadályt, amelynek alapján az Egyház a házasságkötést oly hatállyal tiltja, hogy az annak ellenére kötött házasság nem is érvényes.

26. Mit nevezünk tiltó akadálnak?

Azt az akadályt, amelynek alapján az Egyház a házasságkötést tiltja ugyan, de az annak ellenére kötött házasságot nem tartja érvénytelennek.

27. Mely akadályok alapulnak isteni jogon?

A nősztethetetlenség, a fennálló házassági kötelék, az egyenesági és az elsőfokú oldalági vérrokonság.

28. Lehet-e ezek alól felmentést kapni?

Nem. Az isteni jogon alapuló akadályok alól a pápa sem adhat felmentést.

29. És a többi akadályok alól?

Minden más akadály alól a pápa, illetőleg pápai felhatalmazás alapján a püspök igaz és észszerű okból felmentést adhat; halálveszedelem esetén pedig, ha már a püspökhöz sem lehet fordulni, az eskető pap is felmenthet minden egyházi akadály — kivéve a papi rend és az egyenesági sógorság — alól.

30. Mi az a kázus perplexus?

Ha az akadályt csak akkor fedezik fel, mikor már minden előkészület megtörtént az esküvőhöz, melyet nagy kellemetlenség nélkül nem lehet addig halasztani, míg a felmentés a püspöktől megérkezne: ebben az esetben titkos akadály

alól (melyről a feleken és gyóntatójukon kívül csak egy titoktartó egyén tud) az eskető pap is felmenthet.

A tiltó akadályok.

31. *Mely fogadalom akadályozza (de nem érvényteleníti) a házasságot?*

A tökéletes szüzességre, nőtlenségre, az egyházi rend felvételére és a szerzetbelépésre tett egyszerű fogadalom.

32. *Ki menthet fel ez alól?*

A nőtlenségre és az egyházi rend felvételére tett fogadalom alól a püspök ; a tökéletes szüzességre és szerzetbelépésre tett fogadalom alól a pápa.

33. *Kik között tilos a házasság az örökbefogadásból származó törvényes rokonság folytán?*

Az örökbefogadó és az örökbefogadott, valamint ennek vérszerinti leszármazottja ; úgyszintén az örökbefogadó és az örökbefogadott volt házastársa ; az örökbefogadott vagy vérszerinti leszármazója és az örökbefogadó volt házastársa közt.

34. *Miért tiltja az Egyház katolikusoknak protestánszal vagy görögkeletivel való házasságkötését?*

Mert a katolikus fél és a gyermekek a katolikus vallástól való eltérítésének veszélye foroghat fenn.

35. Mely feltétellel ad az Egyház a vegyes vallás akadálya alól felmentést?

1. Ha igaz és súlyos ok sürgeti. 2. A nem-katholikus fél biztosítékot nyújt a katolikus fél eltérítése veszélyének elhárítására, mindkét fél pedig az összes gyermekeknek csak katolikus keresztelese és nevelésére. 3. A biztosítékok betöltésére erkölcsi bizonyosság van.

36. Mely formában kívánatnak e biztosítékok?

A házasulók még a polgári házasság megkötése előtt kir. közjegyző, járásbíró, polgármester vagy főszolgabíró előtt a megállapított alakszerűségek mellett kell megegyezzenek arra nézve, hogy gyermekeik valamennyien a róm. kath. vallást kövessék.

37. Szabad-e az egyházi házasságkötés előtt vagy után a másvallású lelkész elé is járulni?

Ez kiközösítés terhe alatt tilos, mely alól csak a püspök oldozhat fel.

38. Mi a teendő, ha a gyermekek katolikus nevelését házasságkötés előtt nem biztosították, de a kath. szülő ezt megbánta?

Arra kell törekednie, hogy a másvallású szülő, mielőtt a gyermek hetedik életévét betöltötte volna, a kath. vallásra térjen át. Ebben az esetben az áttérő szülő nemeheli 7 éven alóli gyermek követi az áttérő szülőt; míg ha ezt elmulasztják, a gyermek 18 éves koráig nem változtathatja meg vallását (legfeljebb árvaszéki engedéllyel).

39. *Mi a büntetése a kath. szülőnek, aki gyermekét más vallásban keresztelteti vagy nevelteti?*

Kiközösítés, mely alól csak a püspök oldozhat fel.

40. *Érvényes-e az Egyház szemében a csak polgárilag vagy másvallású lelkész előtt kötött vegyesházasság?*

1918 május 19. óta érvénytelen.

40.a) *Feloldozható-e, aki érvénytelen házasságban él?*

Csak akkor, ha ezt az Egyház szemében érvénytelen házasságot vagy felbontja, vagy — amennyiben lehetséges — egyházilag is megköti.

41. *Mi az eljárás a felekezetenküliekkel és a tiltott társulatok tagjaival szemben?*

Ugyanaz, mint a vegyesházasságnál.

42. *Megáldja-e az Egyház a nyilvános bűnösök és egyházi fenyíték alatt állók házasságát?*

Csak ha előbb feloldozást nyertek, illetőleg az Egyházzal kibékültek; ha tehát ezt megtagadják, a plébánosnak a püspöktől kell utasítást kérnie; de ha erre nincs idő és súlyos ok van rá, akkor kivetheti a felek házasságkötő nyilatkozatát, de minden szent szertartás mellőzésével.

A bontó akadályok.

43. *Mely korban lehet házasságot kötni?*

Férfi betöltött 16-ik, nő 14-ik éve előtt érvényes házasságot nem köthet.

44. Felmenthet-e a pápa a korhiány alól?

Igen, ha az értelmi fejlettség megvan ; mert ennek mint isteni jogon alapuló kelléknek hiánya alól felmentés nem lehetséges.

45. Mi a nősztehetetlenség?

Oly hiányosság, melynek folytán a nemzésre alkalmas testi egyesülés megengedett módon való végrehajtása lehetetlen.

46. Érvénytelenné teszi-e a nősztehetetlenség a házasságkötést?

A megelőző, örökös nősztehetetlenség, akár a férfi, akár a nő részéről, akár tudva a másik által, akár nem, akár feltétlen, akár viszonylagos, a természetjog alapján teszi a házasságkötést érvénytelenné, mert a házasság lényegével ellentézik.

47. Köthet-e egyházilag új házasságot az, akinek előbbi házastársa még életben van?

Nem. *Érvénytelenül kísérli meg a házasságkötést, aki egy előbbi házasság köteléke által kötve van.*

48. Hogy lehet tehát, hogy elvált egyént mégis megeskünek?

Az csak úgy lehet, hogy az előbbi házasság valami okból érvénytelen volt, amit az egyházi bíróság megállapított.

49. Feloldozható-e, aki előbbi házastársa életében mással polgári házasságot kötött?

Csak akkor, ha ezt a második, az Egyház szemében nem érvényes házasságot felbontja.

50. Köthet-e katolikus nem-kereszténnyel egyházi házasságot?

Nem.

51. Felmentéssel sem?

De igen. Ha a nem-keresztény fél biztosítékot nyújt, hogy katolikus házastársát nem fogja hitében háborgatni, mindkét fél pedig az összes gyermekek katolikus keresztelése és nevelésére, akkor igaz és súlyos okból a pápa, illetőleg pápai felhatalmazás alapján a püspök, halálveszedelem esetén az eskető pap a valláskülönbség akadályá alól felmentést adhat.

52. Csak a katolikus Egyház áll ezen az állásponton?

Nem. A zsidó felfogás még szigorúbb : vegyes házasság sem esketéssel, sem áldással, sem más vallásos szertartással meg nem szentelhető.

53. Házasodhat-e a katolikus pap?

Nem. Érvénytelenül kísérlik meg a házasságkötést a szent rendekben levő klerikusok, azaz a subdiakonus (alszerpap), diakonus (szerpap) és presbyter (miséspap).

54. *De a görög-katolikus papok házassok?*

A keleti egyház a szenteles előtt kötött házasság folytatását a papnak megengedi ; de ha mint nőtlent szentelték fel, szenteles után a görög-katolikus pap sem házasodhat.

55. *Lehet-e az egyházi rend akadályja alól felmentést kapni?*

A subdiakonatus és diakonatus alól halálveszedelem esetén a püspök, illetőleg, ha már a püspökhöz se lehet fordulni, az eskető pap ; a presbyteratus alól azonban csak a pápa adhat felmentést.

56. *Mi a büntetése annak, aki tudva, hogy a másik fél felszentelt egyén, azzal polgári házasságot köt?*

Kiközösítés, mely alól csak a pápa oldozhat fel.

57. *Mely fogadalom teszi érvénytelenné a házasságkötést?*

Az ünnepélyes szerzetesi fogadalom és a Jézus társaságában tett egyszerű fogadalom.

58. *Lehet-e ez alól felmentést kapni?*

A pápa ; halálveszedelem esetén a püspök vagy az eskető pap az ünnepélyes fogadalom alól is felmentést adhat ; ezzel a fogadalom alól felmentett megszűnt szerzetes lenni. A Jézus társaságában tett egyszerű fogadalom pedig a társaságból való elbocsátás után többé nem képez házassági akadályt.

59. Mi a büntetése annak, aki ünnepélyes fogadalmas szerzelessel vagy apácával köt polgári házasságot?

Kiközösítés, mely alól csak a pápa oldozhat fel.

60. Érvényes-e a házasság, ha a férfi a nőt elrabolta vagy erőszakosan letartóztatta?

A rabló férfi és az elrabolt nő közt, míg az a rabló hatalmában marad, házasság nem jöhet létre.

61. Mikor szűnik meg az akadály?

Ha az elrabolt nő a rablótól elválasztva, biztos és szabad helyre helyezve, beleegyezik a házasságba.

62. Lehet-e a nőrablás alól felmentés?

Halálveszedelem esetén az eskető pap ez alól is felmenthet. Rendes körülmények közt azonban a más akadályok alól való felmentésre adott felhatalmazás záradéka mindig kiköti: feltéve, hogy a nő házasságkötés céljából el nem raboltatott, vagy ha elraboltatott, már nincs a rabló hatalmában, — e körülmény elhallgatása tehát a más akadály alól felmentést érvénytelenné teszi.

63. Mi a nőrabló büntetése?

Minden egyházi ténykedésből való kizárás s a püspök belátása szerint más büntetések.

64. Összeházasodhatnak-e, akik előbb egymással házasságtörést követtek el?

Nem köthetnek érvényesen házasságot : 1. akik ugyanazon törvényes házasság tartama alatt egymással befejezett házasságtörést követtek el és kölcsönösen egymásnak házasságkötésre irányuló ígéretet tettek, vagy épen, habár csak polgári kötés által is, házasságkötést kíséreltek ; 2. akik hasonlóképen ugyanazon törvényes házasság tartama alatt egymással befejezett házasságtörést követtek el s egyikük hitvesgyilkosságot követett el.

65. Összeházasodhatnak-e, akik közös erővel az egyik fél előbbi házastársa halálát okozták?

Nem köthetnek érvényesen házasságot, akik az egyik fél törvényes házastársának megölésében mint társtettes, felbújtó vagy bűnsegéd részesek.

66. Lehet-e a bűnlény akadály a föl felmentés?

A házassági ígérettel vagy kettős házassággal kapcsolatos házasságtörés föl való felmentésre a püspököknek felhatalmazásuk van ; nyilvánosságra jutott hitvesgyilkosság föl soha egy pápa sem adott felmentést, de a halálveszedelem esetén adható felmentésből ez sincs kivéve.

67. Meddig képez akadályt a vérrokonság?

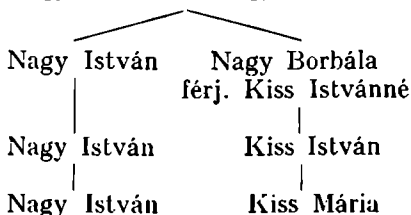
A vérrokonság egyenes ágában a házasság érvénytelen minden, úgy törvényes, mint természetes fel-

menő és lemenő közt ; az oldalágban érvénytelen a harmadik fokig bezárólag. 1918 május 19 előtt az oldalági rokonság is a negyedik fokig képezett akadályt.

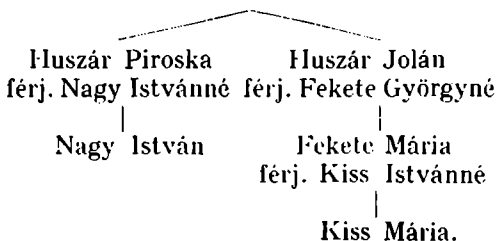
68. Mikor többszörös az akadály?

Ha a két házasulandó családfáin több közös törzsből való leszármazás mutatható ki. Pl.:

I. Nagy István — Angyal Borbála

II. Huszár Imre — Lovas Piroska

A vőlegény atyai nagyatyja és a menyasszony atyai nagyanyja testvérek : ők tehát atyai ágon

harmadfokban rokonok. De a vőlegény édesanyja és a menyasszony anyai nagyanyja szintén testvérek : anyai ágon tehát a második fokot érintő harmadfokú rokonság van köztük.

69. Lehet-e vérrokonság alól felmentést kapni?

A harmadfokú rokonság alól igaz és észszerű okból való felmentésre a püspököknek felhatalmazásuk van ; a másodfokú alól csak súlyos és sürgős okból, ha veszély van a késlekedésben és a házasság nem halasztható addigra, míg a felmentés az apostoli Széktől megérkeznék.

70. Fel kell-e tüntetni, ha a rokonság többszörös?

Igen. Az előbbi példában Nagy István és Kiss Mária házasságához kétszeres akadály alól kell felmentést kérni : atyai ágon harmadfokú, anyai ágon a második fokot érintő harmadfokú rokonság alól.

71. Mi a sógorság alapja?

Sógorság az érvényes házasságból származik a férj és a nő vérrokonai, valamint a nő és a férj vérrokonai közt ; és úgy számítatik, hogy, akik a férj vérrokonai, ugyanoly ágba és fokba sógorai a nőnek és viszont.

72. Meddig képez a sógorság akadályt?

Egyenes ágba minden fokon, oldalágban a második fokig bezárólag. 1918 május 19 előtt az oldalági sógorság is a negyedik ; sőt a törvény-

telen (házasságon kívüli közösülésből származó) sógorság is a második fokig képezett akadályt.

73. Lehet-e a sógorság alól felmentést kapni?

A püspökök az elsőfokú oldalági sógorság alól is felmenthetnek, súlyos és sürgős okból, ha veszély van a késlekedésben s a házasságkötés nem halasztható addigra, míg a felmentés az apostoli Széktől megérkezik; *egyenesági sógorság alól azonban még halálos ágyon is csak a pápa adhat felmentést.*

74. Lehet-e a sógorság is többszörös?

Igen. 1. Ha többszörös rokonságból származik, például két fivér két nővért vett feleségül; 2. ha valaki ismételten elhalt házastársa rokonával köt házasságot. Ily esetben kétszeres sógorság alól kell felmentést kérni.

75. Mi az a köztisztesség akadálya?

A köztisztesség akadálya származik az érvénytelen házasságból és a nyilvános vagy köztudomású vadházasságból, a férfi és a nő vérrokonai, vagy a nő és a férfi vérrokonai közt az egyenes ág első és második fokában.

76. Mikor nyilvános a vadházasság?

Ha többen tudják, hogy a házasok gyanánt együttélők nem házasok.

77. Mikor köztudomású?

Ha e körülmény annyira nyilvános, hogy semmiképen el nem titkolható.

78. Lehet-e a köztisztesség akadályá alól felmentést kapni?

A püspökök felhatalmazásaiban az első fok alól való felmentés is bennfoglaltatik.

79. Mennyiben házassági akadály a lelki rokonság?

A keresztségből a keresztszülő és a megkeresztelt közt támadt lelki rokonság érvényteleníti a házasságot.

80. Ki menthet fel ez alól?

A lelki rokonság alól a püspökök felmenthetnek.

A házassági megegyezés.

81. Mi eszközli a házasságkötést?

A bontó akadállyal nem terhelt felek kölcsönös, valóban házasságkötésre irányuló szándékának az Egyház által előirt formában való nyilvánítása.

82. Az Egyház által előirt forma kikre vonatkozik?

Csak a katolikusokra.

83. Az egyházi jogon alapuló akadályok kikre vonatkoznak?

Csak a keresztényekre.

84. *Mi szükséges minden (keresztény és nem-keresztény) házasságkötés érvényéhez?*

Az isteni jogon alapuló bontó akadályok hiánya, valamint a valóban házasságkötésre irányuló kölcsönös szándék érthető nyilvánítása.

85. *Kik nem köthetnek tehát érvényes házasságot?*

1. Örültek, hülyék, hét éven alóli gyermekek, teljesen részegek, önkívületben lévők, alvók ; 2. akinek szándéka nem komolyan házasságkötésre, hanem vagy a házasság lényegével ellenkező, tehát többférjű, többnejű, felbontható, a testi egyesülés jogát kizáró viszonyra, vagy csak látszólagos házasságkötésre irányul ; 3. magukat megértetni még jelekkel sem képes sikelnémák.

86. *Érvénytelené teszi-e a házasságot a tévedés?*

A személyben vagy a személyazonosságára kiható tulajdonságban való tévedés igen ; de más tulajdonságban, vagy a házasság egysége, felbonthatlansága, szentségi méltósága körüli tévedés nem.

87. *Lehetséges-e a tévedés alól felmentés?*

Nem, mert hiányzik a megegyezés, már pedig a házasságot a felek megegyezése teszi, melyet semmi emberi hatalom nem pótolhat.

88. *Hogy válhat hát ez a házasság érvényessé?*

Ha az a fél, mely ebbe a házasságba nem egyezett bele, most már, hogy felismerte tévedését,

beleegyezik ; és pedig, ha a tévedés nyilvános volt, az utólagos beleegyezés nyilvánításának az Egyház által előirt formában kell történnie, míg ha titkos volt, az hallgatólag is történhet a házasság elhálása vagy a házaselet folytatása által.

89. Érvényes-e a kényszerből kötött házasság?

Érvénytelen a kényszerből, vagy kívülről jogtalanul okozott, súlyos félelemből kötött házasság, melytől, hogy valaki szabaduljon, házasságot kötni kényszerül.

90. Mikor súlyos a félelem?

Ha a megfélemlített súlyos rossztól fél, annak bekövetkezését valószínűnek tartja, a megfélemlítő képes fenyegetése beváltására s be szokta azt váltani s a megfélemlített a fenyegető rosszat nem tudja másképp elhárítani, mint a házasságkötés által.

91. Lehetséges-e a kényszer alól felmentés?

Nem, mert a nem szabad akaratból kötött házasság a természetjog alapján érvénytelen.

92. Hogy válhat hát ez a házasság érvényessé?

Ha a kényszerített fél a kényszer elmúltával utóbb beleegyezik, aminek, ha a kényszer nyilvános volt, az Egyház által előirt formában kell történnie, ellenkező esetben hallgatagon is történhet.

93. Lehet-e megbízott által házasságot kötni?

Hogy a házasság megbízott által érvényesen köttessék, különleges megbízás kívántatik egy bizonyos személlyel való házasságkötésre, aláírva a megbízó és vagy a megbízási hely plébánosa vagy püspöke, vagy az ezek valamelyikétől felhatalmazott pap, vagy legalább két tanu által. Ha a megbízó írni nem tud, ez magában a megbízásban jegyeztessék fel s még egy tanu adassék, aki a megbízást maga is aláírja.

94. Mikor működhetik közre a plébános megbízott által való házasságkötésnél?

Ha igaz ok van reá s a megbízás hitelességéről kételkedni nem lehet. De ha van még reá idő, püspöki engedélyt kell kérnie.

95. Köthető-e házasság tolmács útján?

Igen, ha az eskető pap nem érti a felek nyelvét. Tolmácsul csak oly egyén alkalmazható, akinek megbízhatóságához kétség nem fér.

96. Lehet-e a házasságkötést feltételhez kötni?

1. A jövőben szükségkép bekövetkező vagy lehetetlen, vagy csúf, de a házasság lényegével nem ellenkező feltétel ki nem kötöttek tekintendő. 2. A házasság lényegével ellenkező feltétel a házasságkötést érvénytelenné teszi. 3. A jövőben esetleg bekövetkező tisztességes feltétel a házasság érvényét felfüggeszti : mihelyt a feltétel bekövetkezett vagy a felek attól elállottak, a

házasság érvényes; a feltétel bekövetkezte előtt azonban szándékukat visszavonhatják. A feltétel bekövetkezte előtt történt elhálás által a felek a feltételtől elállottnak vélelmeztetnek. Ha a feltétel többé be nem következhet, a házasság érvénytelen. 4. Ha a feltétel a multa vagy a jelenre vonatkozik, a házasság érvényes vagy érvénytelen, aszerint, hogy az, amit feltételül kikötöttek, létezik-e vagy sem.

97. Mindkét félnek kell-e a feltételben megegyeznie?

Természetesen, máskülönben nem lévén házassági megegyezés, házasság nem jöhet létre.

98. Mely feltétel ellenkezik a házasság lényegével?

Az, mely kizárja a felek egymás testére való jogát, vagy a házasság érvényét annak végre nem hajlásától tenné függővé, vagy a házassági hűség vagy a felbonthatlanság ellen irányul. E tétel a természetjogon alapulván, minden — akár keresztény, akár nem-keresztény — házasságra alkalmazandó.

A házasságkötés formája.

99. Mi szükséges a felek házasságkötő nyilatkozatának érvényéhez?

Hogy az két laikus előtt, a házasságkötési hely plébánosa vagy püspöke, vagy ezek valamelyikétől felhatalmazott pap által szabad akaratból feltett kérdésre adassék.

100. Kit esket a plébános, vagy a püspök jogosan?

A plébános azt, aki plébániája, a püspök, aki egyházmegyéje területén az állandóan vagy legalább az év nagyobb részén át ottmaradás szándékával telepedett le, vagy legalább egy hónap óta ott tartózkodik, vagy lakóhelye plébánosától vagy püspökétől esketési engedélyt mutat be.

101. Ki esketheti az oly utasokat, akiknek állandó lakóhelyük sehol sincs?

Tartózkodási helyük plébánosa, a tartózkodási hely püspökének engedélyével.

102. Szabályszerint melyik fél plébánosa előtt kell kötni a házasságot?

A menyasszony plébánosa előtt.

103. Mi mentesít e szabály alól?

Minden igaz ok.

104. Lehet-e pap nélkül egyházilag érvényes házasságot kötni?

Igen : ha nagy nehézség nélkül nem lehet a plébános vagy püspök, vagy meghatalmazott pap elé járulni, akkor a házasság két tanu előtt is érvényesen köthető : a) halálveszedelem esetén ; b) ha erkölcsi bizonyosság van affelől, hogy ez az állapot (hogy t. i. fizice nem lehet meghatalmazott pap elé járulni), még egy hónapig fog tartani.

105. *Ez a forma, mely szerint a házasságkötő nyilatkozatot a házasságkötési hely sem erőszak, sem súlyos félelem által nem kényszerített plébánosának kell a felektől két tanu előtt kivennie: kikre kötelező?*

Mind a latin egyházban kereszteltek vagy abba megtértekre, akkor is, ha egymásközt, akkor is, ha keleti szert. katholikussal vagy nem katolikussal kötnek házasságot.

106. *Kikre nem kötelező?*

Azokra a nem katolikusokra, akik sohasem voltak katolikusok, ha egymás közt kötnek házasságot.

107. *Ez mindig így volt?*

Nem. 1918 máj. 19 előtt a vegyesházasságot hazánkban forma nélkül is lehetett kötni.

108. *Mi a házasságkötés szertartása?*

A pap előbb a vőlegénytől, aztán a menyasszonytól megkérdi: nyilatkozzál az Isten és az anyaszentegyház színe előtt, akarod-e ezen jelenlevő N.-t törvényes házastársul hozzád venni, igéred-e, hogy neki holtodig és holtáig mindenben hű akarsz lenni, úgy mint egy hű férj feleségének, feleség férjének az Isten parancsolata szerint hű lenni köteles? Igenlő válaszok után megáldja a gyűrűket, azután megáldja őket, azután a stólával átköti kezüket e szavakkal: összekötlek benneteket házasságra az

Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében.
Végül előbb a vőlegény, aztán a menyasszony
kezüket a feszületre téve, örök hűséget esküsz-
nek.

109. Mi a házasság ünnepélyes megáldása?

Nászmise alatt, a jegyesek fölött mondandó
külön imával való megáldása. Ez advent-
vasárnapjától karácsonyig, hamvazó szerdától
húsvétvasárnapig tilos, ami alól a püspök fel-
mentést adhat. A házasság egyszerű megáldása
az év minden szakában meg van engedve.

*109a) Kaphat-e az özvegy második házasságára ünne-
pélyes áldást?*

A nő, akinek egyszer ünnepélyes áldás ada-
tott, következő házasságokban nem kaphatja
azt újból.

110. Mi a vegyesházasságkötés szertartása?

Hazánkban a felmentéssel kötött vegyes-
házasságot a plébános az összeadásnál szokásos
egyszerű áldással megáldhatja, a nászmisével
kapcsolatos ünnepélyes megáldást azonban a
püspök sem engedheti meg. Felmentés nélkül
vegyesházasság katolikus pap előtt nem köt-
hető; a csak polgárilag vagy másvallású lelkész
előtt kötött vegyesházasság pedig az Egyház
szemében érvénytelen.

111. Szabad-e a papnak esketni, mielőtt a felek igazolták, hogy a polgári házasságot már megkötötték?

Ez az 1894 : 31. t.-c. 123. §-a szerint büntetendő cselekmény, kivéve, ha az egyházi összeadás az egyik fél közel halállal fenyegető betegségében történt.

112. Mi az a lelkiismereti házasság?

Nagyon súlyos és sürgős okból a püspök megengedheti, hogy a házasság hirdetés nélkül, titokban, a közreműködő pap, a tanuk, a püspök és utódai és a másik házastárs részéről is a titoktartás kötelességével köttessék s ne a házassulók szokásos anyakönyvében, hanem a püspöki titkos levéltárban őrzendő külön könyvben jegyeztessék fel.

113. Hol kell kötni a házasságot?

A plébánia-templomban ; s csak a püspök vagy a plébános engedélyével szabad más templomban vagy kápolnában ; magánháznál házasságkötést a püspök csak rendkívüli esetben, igaz és észszerű okból ; papnevelő-intézet vagy apácák templomában vagy kápolnájában pedig csak sürgős szükségből engedhet meg.

A házasság jogkövetkezményei.

114. Minő kötelék származik a házasságból?

Az érvényesen megkötött házasságból természeténél fogva örökös és kizárólagos kötelék

származik, melynél fogva az egyik házaspár a másikhoz kötve van, úgyhogy, ha e kötelék fennállása alatt mással köti össze magát : házasságtörő.

115. Miben áll a keresztény házasság malasztja?

A keresztény házasság a házaspáraknak malasztot ad, mely természetes szerelmüket tökéletesítse, a felbonthatlan egységet megerősítse s őket megszentelje.

116. Mi a házasság első célja?

A gyermeknemzés és az érzékiség megengedett módon való kielégítése.

117. Mi következik ebből?

A házastársak testi egyesülésre való kölcsönös joga és kötelessége, mely mindkét felet az érvényes házasságkötés percétől kezdve illeti, úgyhogy egyiknek sincs joga a másik beleegyezése nélkül örökös szüzességet fogadni.

118. Követelheti-e a testi egyesülési az a fél, aki tudja, hogy házassága érvénytelen?

Nemcsak ő nem követelheti, de a másik fél követelését sem teljesítheti.

119. De ha csak kételye van a házasság érvénye felől?

Akkor lelkipásztora tanácsát kell kikérnie.

120. Miben áll a férji hatalom?

A házasság által a férj neje fölött férji hatalmat nyert, melynek alapján közös lakóhelyüket ő határozza meg s a nő férjét követni tartozik ; viszont a férj tartozik nejét ellátni s a nő férje rangját nyeri.

121. Miben áll az atyai hatalom?

A házasságból származó gyermekek fölött a férj atyai hatalmat nyer, melynek alapján a gyermekek nevelését ő irányítja.

122. Ki a törvényes gyermek?

Törvényes az érvényes vagy vélt házasságban fogantatott vagy született gyermek.

123. Mi az a vélt házasság?

Az érvénytelen házasság vélt házasságnak mondatik, ha legalább az egyik fél részéről jó hiszemben kötött.

124. Mikor lehet szó jóhiszeműségről?

Ha az Egyház színe előtt kötött házasságról legalább az egyik fél nem tudja, hogy az valamilyen bontó akadály folytán érvénytelen. Az ebben a jóhiszemben érvényesnek vélt házasságból származó gyermek törvényes ; ha ellenben a házasság nem az Egyház színe előtt kötött, úgy akkor is, ha mindkét fél érvényesnek véli a házasságot, e tévhiszem nem teheti az

érvénytelen házasságból származó gyermeket törvényessé.

125. Mi az utólagos házasság hatása?

A szülőknek utólagos házassága által a házasság előtt született gyermek törvényesítettik, ha csak a szülők egymás közt házasságra képesek voltak a fogantatás vagy a terhesség, vagy a születés idején. A házasulandóknak tehát, ha már gyermekük van, azt a jegyvizsgálatnál a plébánosnak meg kell mondaniok.

126. Az utólagos házasság általi törvényesítés bejegyzését hol kell kérni?

Azon a plébánián, ahol a gyermeket keresztelték.

127. Mit kell ehhez bemutatni?

A gyermek keresztlevelét ; a szülők házasságlevelét ; a szülők nyilatkozatát, melyben a gyermeket magukénak elismerik és két tanu nyilatkozatát, melyben tanusítják, hogy a szülők közt a gyermek születésekor házassági akadály nem forgott fenn.

128. Mi a teendő, ha vegyes vallású házasulóknak van gyermekük?

Megegyezést kell kötniök, hogy házasság előtt született gyermekeik valamennyien a katolikus vallást kövessék; mert ily megegyezés hiányában a gyermekek szülőik vallását nemük szerint fognák követni.

A házasság felbontása.

129. Mely szavakkal mondja ki Krisztus a házassági kötelék felbonthatlanságát?

*Amit Isten egybekötött, ember el ne válasszu.
Máté XIX. 6.*

130. Mi bontja fel tehát keresztények testi egyesüléssel végrehajtott érvényes házasságát?

Csak a tényleg bekövetkezett halál.

131. Mi a teendő, ha a házastárs halála halottievével nem bizonyítható?

Az özvegynek a holtányilváníást az egyházmegyei hatóságtól kell kérnie, mely az összes körülmények mérlegelésével fogja megállapítani, hogy azok oly erkölcsi bizonyosságot nyújtanak-e, hogy annak alapján a holtányilváníás kimondható s az új házasságkötés megengedhető.

132. Mi történik, ha a holtányilváníás tévesnek bizonyul?

A második házasság természetesen érvénytelen lévén, az együttélést meg kell szüntetniök.

133. Felbontható-e a testi egyesítéssel még végre nem hajtott házasság?

Igen: 1. Ünnepestes szerzetesi fogadalom által; 2. az Apostoli Széktől bármelyik fél kérelmére igaz okból adott felmentés által.

134. Kinek az útján kell ezt kérni?

A házasságkötési hely vagy a kérelmező lakóhelyének püspöke útján, akit aztán az Apostoli Szék az eljárásra felhatalmaz. Ha a végre nem hajtást a szabályszerűen folytatott orvosi vizsgálat kétségtelenül bizonyítja, akkor a pápa a házasságot fel fogja bontani; ha azonban a végre nem hajtást nem orvosi vizsgálat, hanem csak a felek esküje és tanuvallomások bizonyítják, akkor ez nehezen lesz elérhető.

135. Miben áll az ú. n. privilegium Paulinum?

A privilegium Paulinum abban áll, hogy ha nem keresztény házastársak egyike megkeresztelkedik, a másik pedig megkérdeztetvén, nem hajlandó sem megkeresztelkedni, sem vele úgy együtt élni, hogy őt keresztény hitében ne háborgassa, akkor a keresztény fél jogot nyer új házasságkötésre, de csak katolikussal.

136. Mikor bontatik fel ez alapon az első házasság köteléke?

Csak akkor, mikor a megkeresztelkedett fél valóban új házasságot köt.

137. Ki eszközli a nem-keresztény fél megkérdezését?

A keresztény fél püspöke, aki a nem-keresztény félnek gondolkodási időt kell engedjen, hozzátéve, hogy annak leteltével tagadó válasza fog vélelmeztetni.

138. Lehet-e e megkérdezés alól felmentést kapni?

Ha a megkérdezés lehetetlen, hiábavaló vagy veszélyes volna, a pápa a megkérdezés alól felmentést adhat.

139. Mikor nyer a keresztény fél jogot új házasságkötésre?

Ha a megkérdezésre a nem-keresztény fél kifejezetten vagy hallgatólag tagadó választ ad, vagy a megkérdezés az Apostoli Szék felhatalmazásával mellőztetett.

140. Mi képez okot az ágytól-asztaltól való elválásra?

1. Házasságtörés ; 2. ha a másik fél nem-katholikus felekezetbe lépett ; 3. ha gyermeküket nem-katholikus vallásban neveli ; 4. ha bűnös és gyalázatos életet él ; 5. ha a másiknak súlyos lelki vagy testi veszedelmet okoz ; 6. ha kegyetlenkedésével az együttélést nagyon nehezé teszi ; 7. ha házastársát hűtlenül elhagyja vagy a házastársi kötelességet nem teljesíti.

141. Csak püspöki ítélettel lehet ezen és hasonló okok alapján elválni?

Ha az ok nyilvánvaló, az ártatlan fél önhatalmulag is elválhat, de ez esetben a váló ok megszűntével köteles visszatérni házastársához ; míg ha a válást a püspök mondta ki, az ártatlan fél a visszatérésre a váló

ok megszűntével is csak püspöki ítélettel kötelezhető.

142. Mit jelent tehát az ágytól-asztaltól való elválás?

A házaselet felbontását a kötelék épségben tartása mellett, úgyhogy a másik házastárs életében új házasságot egyik sem köthet.

143. Kinek ítélendők a gyermekek?

Az ártatlan félnek ; ha pedig az egyik fél nem-katholikus, a katolikus félnek ; ha csak a püspök a gyermekek érdekében másképp nem határoz.

A házasság törvényesítése.

144. Mi okból lehet egy házasság érvénytelen?

A házasság érvénytelen lehet : 1. Bontó akadály ; 2. szándék hiánya ; 3. formahiány alapján.

145. Mi a teendő, ha egy házasságról kiderül, hogy érvénytelen?

Ha lehetséges, az eredetileg érvénytelenül kötött házasságot utólag törvényesíteni kell.

146. Mi szükséges a bontó akadály alapján érvénytelen házasság törvényesítéséhez?

Az akadály megszűnte vagy az alól nyert felmentés, azután a házasságkötési szándék megújítása.

147. Mely házasságot nem lehel semmikép se törvényesíteni?

Az egyenesági vagy elsőfokú oldalági vérrokonság alapján érvénytelen házasságot, mert ez az akadály se meg nem szűnhet, sem az alól felmentés nem nyerhető.

148. Mely akadályok szűnhetnek meg?

A fennálló házassági kötelék a házastárs halálával, a nősztehetetlenség, annak orvosi műtét által való elhárításával, a korhiány a törvényes kor elérével, a valláskülönbség a nem-keresztény fél megkeresztelkedésével, a nőrablás a nő biztonságba helyezésével.

149. Ha az akadály megszűnt vagy felmentés által elhárított, ezzel a házasság már érvényessé tesz?

Nem ; hanem a felek képesítve lesznek, hogy most már akadálytalan házasságukat házasságkötési szándékuk megújítása által érvényesen megkössék.

150. Hogy kell a szándék megújításának történnie?

Ha az akadály nyilvános volt, a beleegyezést mindkét félnek a plébános és két tanu előtt kell megújítania ; ha titkos, elég ha az akadályról tudó fél beleegyezését magában titokban megújítja (feltéve, hogy a másiknak beleegyezése még fennáll ; mert ha azt visszavonta s nem akarja megújítani, akkor a házasság nem törvényesíthető).

151. Mi szükséges a házasságkötési szándék hiánya, tévedés, kényszer, a kikötött feltétel hiánya alapján érvénytelen házasság törvényesítéséhez?

A tévedését felismerő, a kényszer alól szabadult, a feltételtől elállott fél szándékának megújítása, aminek, ha a szándék hiánya, a tévedés, a kényszer, a feltétel kikötése nyilvános volt, a plébános és két tanu előtt kell történnie.

152. Mi szükséges a formahiány folytán érvénytelen házasság törvényesítéséhez?

Annak forma szerint való újra megkötése.

153. Mit jelent a gyökerében való törvényesítés?

Ha a bontó akadály vagy formahiány alapján érvénytelen házasság törvényesítése a szándék megújítása által nem lehetséges, mert az a fél, akinek szándékát meg kellene újítani, már meghalt vagy félő, hogy nem fogná szándékát megújítani vagy közérdek követeli, hogy valamely országban tömegesen érvénytelenül kötött házasságok törvényesíttessenek, akkor a pápa a házasságot gyökerében törvényesítheti, azaz a szándék megújítása nélkül a kezdettől fogva érvényes házasság joghatályával ruházhatja fel.

154. Mi szükséges a gyökerében való törvényesítéshez?

1. Hogy az akadály, melynek folytán a házasság érvénytelenül kötött, ne alapuljon isteni

vagy természetjogon ; 2. hogy a felek kölcsönös megegyezése valóban házasságkötésre irányult és e megegyezést egyik fél se vonta vissza ; 3. komoly és sürgős ok.

A házassági per.

155. Ki a házassági per illetékes bírója?

Házassági ügyekben illetékes bíró annak a helynek püspöke, ahol a házasság kötöttet, vagy ahol alperesnek vagy, ha az egyik fél nem-katholikus, a katolikus félnek lakóhelye van.

155a) Ki által gyakorolja a püspök a házassági perben való bíráskodást?

Háromtagú szentszéki bíróság által.

156. Kihez lehet a püspök ítélete ellen fellebbezni?

Az érsekhez, attól a pápához. Az egri érsektől a primáshoz, attól a pápához.

157. Ki támadhatja meg a házasság érvényét?

1. Maguk a házastársak minden perben, hacsak nem maguk az okai az akadálnak ; 2. a szentszéki ügyész a természeténél fogva nyilvános akadály alapján ; 3. mások a házasságot nem támadhatják meg, hanem annak érvénytelenségét a püspöknek vagy szentszéki ügyésznek feljelenthetik.

158. Mely akadályok természetüknél fogva nyilvánosak?

A korhiány, fennálló kötelék, törvényes házasságból származó vérrokonság és sógorság, lelki rokonság, valláskülönbség, egyházi rend, ünnepesty fogadalom, bírói ítélettel megállapított bűntény és az érvénytelen házasságból származó köztisztesség.

159. Mely akadályok természetüknél fogva titkosak?

A törvénytelen rokonság, nősztetetlenség, nőrablás, bírói ítélettel meg nem állapított bűntény, vadházasságból származó köztisztesség, tévedés, kényszer, kikötött feltétel hiánya. Ez alapon a házasságot csak az a házastárs támadhatja meg, aki maga nem oka az akadálnak.

160. Ki lehet az egyházi bíróság előtt ügyvéd?

Az ügyvédnek katolikuskak, nagykorúnak, jóhírnevűnek, kánonjogi doktornak s a püspök által approbálnak kell lennie; pap is lehet.

161. Ki szövegezi a felekhez és a tanukhoz intézendő kérdéseket?

A házasságvédő.

162. Mit kell az egyházi bírónak megkísérlnie?

Rábirni a feleket a házasság törvényesítésére.

163. Mi az a jogi vélelem?

Bizonytalan dolog valószínű következtetése, mely felment a bizonyítás terhe alól, úgy hogy,

ha az ellenkező be nem bizonyíttatik, az ítélet annak javára kell szójjon, aki mellett szól e jogi vélelem.

164. Mi mellett szól a házassági perben jogi vélelem?

1. A házasság érvényessége mellett ; 2. a házasság végrehajtása mellett ; 3. a keresztség érvényessége mellett ; 4. amellet, hogy a házasságkötő felek a házasság lényegével tisztában voltak ; 5. amellet, hogy a házasságkötésnél használt szavak a benső szándékot fejezték ki ; 6. a házasságkötési szándék további fennállása mellett ; 7. a közokiratok hitelessége mellett.

165. Mit kell felperesnek bizonyítania korhiány alapján indított köteléki perben?

Azt, hogy a házasságkötéskor a férfi még nem volt 16, vagy a nő 14 éves : ez a házasságlevél és keresztlevel összevetéséből megállapítható.

166. Mit kell bizonyítania nőszlehetellenség alapján indított perben?

Azt, hogy a felek egymással a nemzésre alkalmas testi egyesülés megengedett módon való végrehajtásra képtelenek, e képtelenség már a házasságkötést megelőzőleg fennforgott s életveszélyes műtét nélkül el nem hárítható : ez orvosi vizsgálat által bizonyítható.

167. Mit kell bizonyítani fennálló kötelék alapján indított perben?

Azt, hogy a házasságkötéskor az egyik fél előbbi érvényesen kötött házassága még fennállott.

168. Valláskülönbség alapján indított perben?

Ha a házasság még 1918 május 19. előtt kötött, akkor azt, hogy a házasságkötéskor az egyik fél meg volt, a másik nem volt érvényesen keresztelve; ha már 1918 május 19. után, akkor azt, hogy az egyik nem volt érvényesen keresztelve, az érvényesen keresztelt pedig katolikus volt.

169. Az egyházi rend akadálya alapján indított perben?

Azt, hogy a házasságkötéskor a férfi felszentelt alszempap volt.

170. Az ünnepélyes fogadalom akadálya alapján indított perben?

Azt, hogy a házasságkötéskor akár a férfi, akár a nő az Apost. Szék által jóváhagyott szerzetesrend ünnepélyes, vagy a férfi a Jézus társasága egyszerű fogadalmasa volt.

171. Nőrablás alapján indított perben?

Azt, hogy a férfi a nőt házasságkötés céljából elrabolta vagy erőszakosan letartóztatta.

172. Házassági ígérettel vagy házasságkötés kísérletével kapcsolatos házasságtörés akadályai alapján indított perben?

Azt, hogy a felek egymással házasságtörést követtek el és a házastárs halála esetére egymásnak házasságot ígértek, vagy még a törvényes házasság tartama alatt egymással házasságot kötöttek.

173. Hitvesgyilkossággal kapcsolatos házasságtörés akadályai alapján indított perben?

Azt, hogy a felek egymással házasságtörést követtek el és egyikőjük, akár saját, akár a másik fél házastársát megölte.

174. Hitvesgyilkosságban való részesség akadályai alapján indított perben?

Azt, hogy a felek az egyik fél előbbi házastársának megölésében részesek.

175. Vérokonság akadályai alapján indított perben?

Ha a házasság 1918 május 19. után kötöttetett, akkor azt, hogy a felek egymással legalább is 3-ik fokon rokonok. Ha még 1918 május 19. előtt, akkor vagy azt, hogy 4-ik fokon rokonok, vagy azt, hogy csak egyszerű rokonság alól kaptak felmentést, holott a rokonság kétszeres volt, ami a házasságlevelek és keresztlevelek alapján összeállított családfa által bizonyítható.

176. Sógorság akadályja alapján indított perben?

Ha a házasság 1918 május 19. után kötöttetett, akkor azt, hogy a felek vagy egyeneságon bármilyen vagy oldalágon 2-ik fokon törvényes sógorok; ha még 1918 május 19. előtt, akkor azt, hogy a felek 4-ik fokon törvényes vagy 2-ik fokon törvénytelen sógorok.

177. Köztisztesség akadályja alapján indított perben?

Ha a házasság 1918 május 19. után kötöttetett, akkor azt, hogy a férfi a nőnek vagy a nő a férfinak egyenesági első vagy másodfokú vérokonával érvénytelen házasságban vagy nyilvános vadházasságban élt. Ha még 1918 május 19. előtt, akkor azt, hogy a férfi a nőnek vagy a nő a férfinak elsőfokú rokonával el volt jegyezve vagy negyedfokú rokonával végre nem hajtott házasságban élt.

178. Lelki rokonság akadályja alapján indított perben?

Ha a házasság 1918 május 19. után kötöttetett, akkor azt, hogy a felek egyike a másikat keresztelte vagy egyik a másiknak keresztszülője. Ha 1918 május 19. előtt, akkor azt, hogy egyik a másikat vagy annak gyermekét keresztelte, vagy egyik a másiknak, vagy gyermekének kereszt- vagy bérmaszülője.

179. Szándék hiánya alapján indított perben?

Azt, hogy a házasságkötéskor az egyik fél elmebajos, részeg, vagy önkivületben volt, vagy

szándéka többférjű, többnejű, felbontható, a testi egyesülés jogát kizáró viszonyra vagy csak látszólagos házasságkötésre irányult.

180. Tévedés alapján indított perben?

Azt, hogy az egyik fél nem ugyanazzal a személlyel kötött házasságot, akivel akart.

181. Kényszer alapján indított perben?

Azt, hogy az egyik fél a házasságot kívülről jogtalanul okozott súlyos félelemből kötötte.

182. Megbízott által kötött házasság érvénytelenítése iránti perben?

Vagy azt, hogy a megbízás érvénytelen volt, vagy azt, hogy a házasságkötésnél nem maga a megbízott szerepelt.

183. Feltételes házasságkötés érvénytelenítése iránti perben?

Vagy azt, hogy a felek a házasság lényegével ellenkező feltételt kötöttek ki, vagy, hogy az egyik fél a másik által kikötött feltételt nem fogadta el, vagy azt, hogy a kikötött feltétel többé be nem következhet.

184. Formahiány alapján indított perben?

Ha a házasság 1918 május 19. után kötöttetett, akkor azt, hogy az eskető lelkész nem volt arra jogosítva; vagy erőszak, vagy súlyos félelem által kényszerítve volt jelen; vagy nem kérdezte a felek házasságkötési szándékát. Ha a

házasság 1908 április 19. után kötött és mindketten katolikusok, akkor ugyanezt. Ha még 1908 április 19. előtt és mindketten katolikusok, akkor azt, hogy az eskető lelkész nem volt sem az egyik fél lakóhelyének plébánosa, sem attól felhatalmazott. Vegyesházasság azonban, ha még 1918 május 19. előtt kötött, formahiány alapján nem érvényteleníthető, mert a vegyesházasság hazánkban 1918 május 19. előtt forma nélkül is érvényesen köthető volt.

185. Mit kell bizonyítani a kérelmezőnek a végre nem hajtott házasság felbontása iránti perben?

Azt, hogy a házasság végre nem hajtatott s annak felbontására igaz oka van.

186. Mikor tűzheti ki a bíróság az ítélethirdetést?

Ha a házasságvédő kijelentette, hogy több észrevétele nincs.

187. Mikor mondhatja ki a házasságot érvénytelennek?

Csak ha az iratokból és bizonyítékokból merített erkölcsi bizonyossága van afelől, hogy igazság szerint az ügy így döntendő el. Ha ezt a bizonyosságot megszerezni nem tudja, azt kell kimondania, hogy a házasság érvénytelensége nincs bebizonyítva.

188. Köteles-e a házasságvédő a házasságot érvénytelennek kimondó elsőfokú ítélet ellen fellebbezni?

Igen.

189. És két egybehangzó ítélet ellen?

Nem köteleles, de jogában áll.

190. Mikor köthetnek a felek új házasságot?

Ha sem alperes, sem a házasságvédő nem fellebbez, az ítélethirdetéstől számított 10 nap elteltével.

191. Mikor lehetséges perújítás?

Házassági ügyben a perújítás mindig lehetséges, ha súlyos új bizonyítékok merülnek fel.

192. Lehet-e a házasság érvénytelenségét peres eljárás nélkül megállapítani?

Ha elvált katolikus jelentkezik házasságkötésre, aki esküvel és a kereszteleési hely plébánosának tanusítványával bizonyítja, hogy polgári házasságát egyháziilag nem kötötte meg, úgy e házasság érvénytelenítése iránt nem szükséges pert indítani, hanem maga a jegyesvizsgálatot végző plébános állapíthatja meg, hogy az előbbi házasság egyháziilag érvénytelen lévén, nem képezi akadályát a most kötendő egyházi házasságnak. Ha azonban a házasság még 1918 május 19. előtt kötött, úgy e szabály csak akkor alkalmazható, ha a másik fél is katolikus volt.
